



Herczegh Anita

”MÁR ÚJRA VÁGYTAM ERRE A CSODÁRA”

„Szüleinktől kapjuk az utat, gyermekeinktől a célt” – olvasható az államfő feleségének hitvallása internetes bemutatkozó oldalán. Áder János köztársasági elnök felesége, Herczegh Anita négygyermekes édesanya, férjének harminc éve hűséges társa. A nemzetközileg elismert jogtudós, néhai Herczegh Géza lánya bírói hivatását a család érdekében felfüggesztette, a kisgyerekes évek után jelenleg férje oldalán látja el az elnökefeleségre háruló feladatokat. Míg környezete józanságát, nyíltságát tiszteli leginkább, számára az anyaként való helytállás a legfontosabb.

ÓRY KRISZTINA

– *Idén ünnepelték harmincadik házassági évfordulójukat, négy gyermekük közül három már húsz éven felüli. Ezek szerint korán egymásra találtak férjével. Hogy ismerkedtek meg Áder Jánossal?*

– Történetünk Jánossal klasszikus diákszerelmelem volt. Épphogy bekeverültem a jogi egyetemre, amikor meghívtak egy lengyelországi sítáborba, ahol zömében felsőbb évesek vettek részt, itt ismertem meg Jánost. Az első naptól kezdve sokat beszélgettünk, együtt sieltünk, a táborból már párként jöttünk haza. Másfél évvel később össze is házasodtunk.

– *Minden ilyen gyorsan ment? A gyerekvállalással sem késlekedtek. Abban is egyetértés volt, hogy nagy családot szeretnének?*

– Ránk tipikusan igaz volt, hogy evés közben jön meg az étvágy: mind a ketten kétgyerekes családból származunk, fiú-lány testvérpáros tagjaként nőttünk fel, így saját példánkból kiindulva azt gondoltuk, két gyerekünk biztosan lesz. Az sem volt kérdés, hogy minél hamarabb. Még 20 éves sem voltam, amikor férjhez mentem, és 23 évesen már az első babát vártuk. Mire megszületett Bori, épphogy elvégeztem az egyetemet. Aztán jött két év múlva a második gyerekünk, Andris, majd leszakvizsgáztam, és megérkezett Orsi, a harmadik; 29 évesen már három gyerekünk volt.

– *Ha jól tudom, Áder János azért nem lett Fidesz-alapító, mert első gyermeke kétnapos volt, amikor a későbbi párt megalakult. A család elsőbbséget élvezett a hivatással szemben ezekben a fontos pillanatokban?*

– Bori lányunk 1988 márciusában született; két nappal később János épp nálam volt a kórházban látogatóban, amikor a barátai megalakították a Fideszt. Politikusi pályája a családalapítással egy időben indult, egyszerre volt elhivatott, kezdő politikus és fiatal édesapa. Két évvel később, 1990-ben, amikor Andris született, János a Fidesz kampányfőnöke volt – el is nevezték a gyereket „kampánykának”. Emlékszem, amikor hívtam a férjemet, hogy jöjjön, mert szülni fogok, a főhadiszállásról a 7-es buszra pattant, és mire beért, már meg is volt a fia. Pár nap múlva mózeskosárral a kezünkben egyenesen a kórházból mentünk szavazni az első szabad választásokon.

– *A harmadik gyermek után ön is munkába állt. Otthonról hozott választott hivatását, a jogászszakmát mennyire tudta, akarta a gyerekek mellett gyakorolni?*

– Mindig is nagyon szerettem volna gyereket, otthon is azt az anyai példát láttam, hogy nem a karrier, hanem a család az első: édesanyám is így élt jogászprofesszor édesapám mellett. Belül én is azt éreztem, erre vágyom igazán, de jogászcsalád sarjaként, édesapám hatására én is jogi pályára mentem. A diploma megszerzése után elhelyezkedtem, fogalmazóként kezdtem dolgozni a bíróságon. Miközben végigjártam a

fokozatokat, sorban jöttek a gyerekek. Nagyon szerettem a bírói hivatást, de a harmadik gyermek megszületése után egyre nehezebb volt a munkában és otthon nagycsaládos anyaként egyszerre helytállni.

- Minden dolgozó édesanyának ez a legnehezebb: összeegyeztetni a hivatást és a családot. Önnél ez milyen konfliktusokat okozott?

- Három kicsi gyerekkel kezdő tárgyaló bíró voltam akkor, amikor az egy főre eső ügyek száma a legmagasabb volt a bíróság történetében. Mindez az 1998-as első Orbán-kormány idejére esett, amikor János a parlament elnöke volt sok-sok kötelezettséggel, emellett részt vett a millenniumi országjáráson a hétvégéken - tehát gyakorlatilag soha nem volt otthon. Amikor végre hazaért, átadtam neki a három gyereket, mert készülnöm kellett a tárgyalásokra. Emlékszem, egy-egy tárgyalási nap után a fáradtságtól este beszélni sem tudtam, előtte pedig ideges voltam, sokszor még éjszakánként is a periratokat bújtam. Közben nyomasztott, hogy nincs időm a gyerekekre, folyamatos feszültség volt bennem, amit nagyon nehezen viseltem. Ekkor döntöttem úgy, hogy váltok, és a cégbíróságon kezdtem el dolgozni. Ez jóval kiszámíthatóbb munka volt, elegendő időm maradt a gyerekekre, miközben úgy tudtam ellátni a feladataimat is, ahogy a lelkiismeretem diktálta. Családunk élete is sokkal tervezhetőbbé vált, olyannyira, hogy másfél év múlva immár negyedik gyermekünk, Juliska is megszületett.

- Az újabb nagy váltás a külföldi kiküldetés, Áder János brüsszeli európai parlamenti képviselősege volt a családnak. Ott lett ön is igazán főállású feleség és édesanya, de más kihívásokkal is szembe kellett néznie: a család átmenetileg kettészakadt, a nagy gyerekek tanulmányaik miatt itthon maradtak. Hogy élték ezt meg?

- Amikor 2009-ben Jánost európai parlamenti képviselőnek választották, adódott a kérdés, kiköltözzünk-e vele Brüsszelbe vagy ahogy sokan mások teszik, ingázzon ő is Brüsszel és Budapest között. A két nagyobb gyerekünk ekkor már egyetemista volt; Bori 21, Andris 19 éves, nem akarták félbeszakítani a tanulmányaikat. Juli viszont épp az általános iskola előtt állt, nem tett volna jót neki a szétszakítottság, és János sem vállalta szívesen az ingázást. Ez tipikusan a melyik ujjamat harapjam meg dilemma volt. Közös mérlegelés után az első verziót választottuk, kiköltöztünk, és a nagyokat hagytuk, hogy éljék az önálló életüket. Lehet, hogy kicsit korai volt még nekik, de együtt voltak, segítettek egymást, és anyukám is ott volt a háttérben, ha kellett. Mi meg lehetőség szerint haza-hazajöttünk az iskolai szünetekben.

- Mennyire okozott önben lelki vívódást ez a szétszakítottság?

- Jó döntésnek éreztük, hogy Jánosnak nem kell a családot nélkülöznie éveikig, és bíztam abban is, hogy a nagyok felnőnek a feladathoz.



Julit beírtattuk a kinti francia iskolába, pillanatok alatt megtanult franciául, és nagyon jól érezte magát. A nehezebbik ügy, így utólag, Orsi lányunk volt, aki akkor, 16 évesen félbehagyott egy gimnáziumot itthon, és egy másikat kezdett ott kint. Az Európai Iskolába járt, ahol angol nyelven folyt az oktatás, ez komoly nyelvi kihívást is jelentett neki. Eléggé megviselte őt a váltás, nemigen talált neki való baráti közeget, az itthoniakkal pedig már nem tudta fenntartani a kapcsolatot. Nehéz időszak volt számára, és anyaként én is érzékenyen éltem meg ezt. De ha egyszer ezt az epizódot hozta az élet, ehhez kellett alkalmazkodni. Azt gondolom, a család attól is szép, hogy minden helyzetben megtanít bennünket valamire.

- Hogyan fogadták az újabb fordulatot, amikor férjét Brüsszelből váratlanul hazaszólitotta a kötelesség?

- Nem gondoltuk, hogy ilyen hirtelen félbeszakad majd a brüsszeli tartózkodásunk. Már épp berendezkedtünk, nagyon jól éreztük magunkat, amikor 2012 áprilisában a tavaszi szünetre hazajöve robbant a hír: János lehet a következő köztársasági elnök. A hír felkészületlenül ért minket. Ekkor jött az újabb dilemma: most megint álljunk fel, és hagyjunk ott csapat-papot a gyerekekkel? Orsi egy évvel az érettségi előtt volt, már megint kiszakítani őt és újra iskolát váltani, úgy éreztük, ezt nem lehet vele megcsinálni még egyszer. Leültünk és megbeszéltük, hogy akkor mond János igent, ha megnyugtató megoldást találunk Orsi helyzetére. Ő ekkor úgy döntött, hogy Brüsszelben marad, és ott érettségizik le.

Akkor már 19 éves volt, ezúttal ő maradt hát egyedül. Nem volt egyszerű, sokat jártunk ki hozzá hétvégéken, hosszú hétvégére. Talán azok a szülők tudják ezt igazán átérezni, akiknek kollégisták a gyerekei. Az volt a kulcskérdés, vajon végig tudja-e csinálni, és bizony remekül helytállt.

- *Amikor kiderült, hogy köztársasági elnök lesz a férje, mit szóltak a gyerekek? Leültek velük beszélgetni, hogy ez mit is jelent? Mennyire érezték át ezt a nem mindennapi helyzetet?*

- Természetesen mindegyikük az életkorának megfelelően reagált. A nagyok már fel tudták fogni ennek jelentőségét, Juliska viszont csak annyit ragadott meg az egészből, hogy jaj, de jó, újra együtt lesz a család. Mivel a gyerekek eleve abban nőttek fel, hogy apjuk ismert politikus, a hír nem volt igazán sokkoló. Az, hogy édesapjuk a parlament elnöke volt négy évig, most meg köztársasági elnök lesz, a szemükben majdnem ugyanaz volt: protokollfeladatok, külföldi utazások. Egy lépéscsőfokkal vagy kettővel nyilván magasabb pozíció, de nem egy akkora dimenziójú ugrás, mint amikor egy civilt kérnek fel erre a feladatra. Adigra már megszokták János nem mindennapi hivatását, beleszoktak ebbe a szerepbe.

- *A gyerekek büszkék édesapjukra? És mennyiben volt teher nekik az ezzel járó ismertség, miként élik ezt meg a mindennapokban?*

- A mi esetünkben szerencsés, hogy csecsemőként ebbe születek bele, észrevétlenül belenőttek a helyzetbe, s az óvodától kezdve az iskolákon át megtanulták kezelni. Ha voltak is konfliktusaik, szerencsére nem olyan nagyok, talán mert olyan iskolákba jártak, ahol sem a gyerekek, sem a tanárok nem éreztették velük a különleges helyzetüket. Persze azon túl, hogy büszkék az édesapjukra, a nagy ismertség nyomasztó is számukra. Ezzel örökké meg kellett küzdenek. Emlékszem, például Bori kamaszkorában arra lettem figyelmes: úgy mutatkozik be, hogy ne lehessen érteni a vezetéknévét. Ameddig lehetett, meg akarta őrizni az inkognitóját. Vagy az egyetemen, mivel ő is jogra ment, sokszor megkapta egy-egy vizsga alkalmával, hogy persze, mert a te édesapád az, aki... Most, 26 évesen már végre azért szeretne elismerést, ami a saját teljesítménye. A nagyok ma már tudatosan távol tartják magukat a nyilvános szereplésektől, szeretnének kimaradni az elnöki léttel járó védettség velejáróiból. Nem akarnak ismert arcok lenni, újságok címlapján szerepelni, kerülik az ilyen helyzeteket, amennyire csak lehet.

- *Akkor nem is jelennek meg közösen egy-egy családi hangulatú rendezvényen?*

- Volt egy-két ilyen próbálkozásunk, de rájöttünk, hogy ez nem működik igazán jól. Én is átérzem ennek nehézségeit, amikor nagy ritkán a nyilvános szerepléseimre magammal viszem Julit. Hiába érdekes,

gyerekeket érintő a program – legyen az egy gyermekotthon megnyitója vagy egy meseíróverseny díjkiosztója –, ott nekem feladatot kell ellátnom, nem rá figyelek, nem az övé vagyok, ő pedig nem tud mit kezdeni a helyzettel. A gyerek az édesanyját akarja, a feltétlen figyelmével.

- *A sok hivatalos elfoglaltság mellett jóval nehezebb megteremteni a nyugodt családi együttléteket. Hogyan sikerül mégis, miből merítenek? És jut-e idő régi barátokra?*

- Amikor Jánost elnökké választották, sokan mondták, hogy az életünk mostantól alapvetően meg fog változni. Szerencsére ez nem így történt. Igyekszünk megőrizni a családi életünk bensőséges voltát, a baráti kapcsolatainkat; az ember ösztönösen ragaszkodik ehhez. Van egy kialakult baráti körünk, közel harminc éve ugyanazokkal a családokkal töltjük a nyarainkat, közös evezőtúrákra, biciklitúrákra járunk, télen együtt síelünk. A mai napig ragaszkodunk ezekhez az időtöltésekhez és barátokhoz. Nem engedjük, hogy mindenestül megváltozzon az életünk, csak mert elnöki házaspár lettünk. És mivel a gyerekeink is ezt látják tőlünk, remélhetőleg ezt a példát ők is magukkal viszik. Ma már az is előfordul, hogy a társaság nagyobb gyerekei a szülők nélkül kerekednek fel hasonló programokra. Jó érzés látni, hogy az otthonról hozott minta milyen módon hagy nyomot bennük.

- *Minden nagycsaládban ott a lehetőség, hogy az ember rácsodálkozzon, ahány gyerek, annyi világ – ez a nagycsaládos lét egyik szépsége, ajándéka. Ön miként éli ezt meg a gyerekeiben?*

- Anyukám szokta mondani, amikor az anyák napi ünnepségeken elhangzik a sok hála és köszönet az édesanyáknak, amiért gyerekeikért feláldozták életüket, hogy ez éppen fordítva igaz. A nők nem azért szeretnének gyereket, mert áldozatot akarnak hozni és hősök akarnak lenni, hanem mert vágnak arra, hogy megéljék az anyaság csodálatos érzését. Ezt én is így gondolom. Juliska is azért jött negyediknek, mert már újra vágytam erre a csodára, egy újabb gyermekarcra, a maga sokszínűségével. Több gyerek után látja igazán jól az ember, hogy mennyire más mindegyikük, hiába ugyanazok a gének, ugyanaz a nevelés, ugyanaz a családi példa. Ez a gyereknevelésre is igaz: ami az egyiknél bevált, nem biztos, hogy a másiknál is be fog. Odafigyelés és szeretet, ez a lényeg, de tudni kell személyre szabottan is bánni mindegyikükkel.

- *Idén ön volt a Házasság Hete rendezvénysorozat fővédnöke. Ez a kezdeményezés több mint másfél évtizede indult útjára Nyugat-Európából, azóta évről évre Valentin-nap környékén világszerte egyházi és civilszervezetek próbálják ráébreszteni az embereket a házasság, a családi élet szépségeire. Mit gondol, hogyan lehet segíteni a mai fiataloknak, hogy bátrabban merjenek családot alapítani?*

- Ez a kezdeményezés nagyon közel áll hozzám, mert tényleg hiszek a házasság intézményében. Jó volna, ha mindenkivel meg tudnánk érteni, hogy milyen biztonságos és szeretetteljes dolog, ha az ember házasságban és családban él. Sajnos jóval gyakrabban hallani kudarc történetekről, mint a boldog kapcsolatokról. Ha csak abból indulnánk ki, amit a hírekben vagy filmekben látunk, azt gondolhatnánk, hogy a házasság törvényszerű velejárói az örökös lemondás, a megcsalás, válás. Tisztában vagyok veled, hogy nem minden kapcsolat sikertörténet, de hiszem, hogy a szerelem igenis tarthat egy életen át, és ki lehet a hivatásban teljesedni akkor is, ha az embernek nagy családja van. A gyermekek születése óriási boldogság, ami nem elvesz, hanem hozzátesz az ember életéhez. Ezt az oldalt is ismerniük kellene a fiataloknak. Jánossal idén ünnepeltük a 30. évfordulónkat: az akkori „igen” életem legnagyobb döntése volt, négy gyermekem pedig annak csodálatos ajándéka.

- *A felnőttkor küszöbén álló gyerekeivel szokott beszélgetni a párválasztás kérdéséről?*

- Igen, és azt tanácsolom nekik is, hogy figyeljenek az érzéseikre és bízzanak önmagukban. Saját tapasztalatból mondom, hogy ha megtalálják az igazit, arról csillogóan megbizonyosodnak, de azt is tudom, hogy amíg ez nem történik meg, az ember tele van kétségekkel. Abban hiszek, hogy ha egy gyerek megfelelő figyelmet és támogatást kap a családban, akkor egészséges érzéssel fog döntést hozni ezekben a sorsfordító kérdésekben is.

- *A hit kérdéséhez hogyan közelítenek a gyerekekkel, a gyerekeknél?*

- Mindkét oldalról katolikus családból származunk. Nálunk gyerekkoromban nem volt kötelező templomba járni, szüleink ránk bízta a döntést, de voltam elsőáldozó, és folyamatosan gyakoroltam a hitemet. A hit számomra a személyesség legmélyebb, legbelsőbb rétege, amiről nehéz beszélnem. Ma szülőként én is úgy gondolom, hogy lehetőséget kell adni a gyerekeknek, hogy ismerjék ezt a közeget, lássák a példát: mi minden vasárnap misére megyünk a férjemmel. Lehet, hogy egy gyerek később fog csak rátalálni a hitre, de ez talán többet is fog érni, mint ha most erőltetnénk. A Brüsszelben töltött három évünk alatt a helyi templomi közösség nagyon fontos volt számunkra. A Magyar Ház óriási szervezőerő az ottani magyarok életében; nagyon összetartó közösség, amire mindenkinek nagy szüksége van. Amikor első alkalommal elmentünk a misére, belecsöppentünk egy körülbelül százfős közösségbe, jellemzően nálunk fiatalabb családokkal, mindenhol rengeteg kicsi gyerekekkel. Rögtön biztosságot adott mindannyiunknak abban a

légüres térben, amit az új, idegen ország jelentett. A gyerekek társaságra, barátokra letek, és még praktikus haszna is volt: megtudtuk, ki a jó orvos, fodrász, hol lehet túrókat kapni, melyik villanyszerelő beszél magyarul. Nagyon hamar megszerettük ezt a baráti kört. Vasárnaponként mise után mindig volt közös program, néha kerti partikat, sportrendezvényeket is tartottunk. Juli ott volt elsőáldozó Brüsszelben, rendszeresen ministrált, fel sem merült, hogy ne jöjjön velünk templomba. A hit gyakorlásának közösségi élménye a családi életre is jótékony hatással van; jó, ha sikerül ilyen közösségre lelteni.

- *Hivatalos vatikáni útjukra kivételesen gyerekeik is elkísérték. A pápával való találkozás élményét miként élte meg együtt a család?*

- Hívó emberként nagyon sokat jelentett számomra, hogy eljuthatunk Ferenc pápához, de az még különlegesebbé tette az élményt, hogy végre együtt volt az egész család, ezúttal ugyanis még a nagy gyerekeink is velünk jöttek. Felejthetetlen út volt mindannyiunknak, sok szép pillanat, melyek közül a legemlékezetesebb talán az, amikor Orsi lányunk zsebéből egyszer csak előkerült János édesanyjának egykori rózsafüzére. Őszintén szólva azt sem tudtuk, hogy még megvan neki, s hogy ilyen nagy becsben tartja. Amikor a szentanya megáldotta a rózsafüzért, arra gondoltam, az igazán fontos dolgok olykor egészen váratlan, apró történetekben mutatják meg magukat, sokkal szebben és pontosabban, mint ha hosszan beszélünk róluk.